

An illustration of two farmers, a man and a woman, standing on a wooden platform in a field. The man is wearing a dark blue jumpsuit and the woman is wearing a light blue jumpsuit. They are both wearing dark boots. In the background, there are two cows with black and white spots. The field is divided into sections of brown soil and green grass.

SAMENWERKING AKKERBOUW-VEEHOUDERIJ

het koepelproject & relevante beleidsontwikkelingen

3 maart 2022

plaatje: livinglabfryslan.frl

BOERENNATUUR

1e ronde met 7 GLB-pilots

Voorafgaand aan het nieuwe GLB in de periode 2019-2021 zijn er **7 GLB-pilots** uitgevoerd

Accent op de eco-regeling als nieuw instrument

Doel: verkennen hoe in het nieuwe GLB invulling kan worden gegeven aan toekomstbestendige landbouw:

- een landbouw met toekomstperspectief voor boeren; én
- een landbouw die bijdraagt aan de kwaliteit van bodem en water, aan biodiversiteit en aan landschap, en die inspeelt op een veranderend klimaat

LTO sectorale bouwstenen

De Akkerbelt

Natuurrijk Limburg

50 tinten groen in een kleinschalig cultuurlandschap

Vergroening waterrijke veenweidegebieden

Vergroening van de melkveehouderij

Hoe? Zo!

www.toekomstglb.nl/glb-pilots

www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/glb/nieuw-glb/deelnemers-glb-pilots

1e ronde met 7 GLB-pilots

Enkele bevindingen/aanbevelingen:

- “Bouw stimulans in voor samenwerking tussen akkerbouw-veehouderij in het kader van kringlooplandbouw”
- “Kringlooplandbouw betekent meer regionale kringlopen en meer diversiteit in gewassen. Samenwerking tussen melkveehouderij en akkerbouw is hierin een uitstekende toepassing en zou vanuit het GLB beloond moeten worden als prestatiebetaling.”
- “Aandachtspunten zijn het beleid met betrekking tot blijvend grasland en de registratie m.b.t. gewasdiversificatie. Dit verdient nader onderzoek en advies om tot een juiste prestatiebetaling te komen in het GLB.”
- “Er liggen kansen in het samenwerken tussen akkerbouw en veehouderij aan een kringlooplandbouw, voor aanvoer van dierlijke mest enerzijds en productie van eiwitgewassen (stikstofbinding) voor food en feed anderzijds.”

2e ronde met 21 pilots

De komende periode gaat een nieuwe ronde van **21(+)** pilots van start
Looptijd t/m december 2023

Deze pilots hebben betrekking op **3 verschillende thema's**:

- toekomstbestendige landbouw nieuw GLB
- veenweidegebieden
- kringlooplandbouw

4 van de pilots richten zich ook op de samenwerking tussen akkerbouw-veehouderij:

- proeftuin duurzame en innovatie landbouw Van Pallandtpolder
- kringloopinspiratie in de noordelijke Kleischil
- circulair schakelen in de Kempen
- moderne kringlooplandbouw met een nieuw gebiedsgericht gemengd bedrijf in de Achterhoek

1 pilot richt zich op het optimaliseren van het puntensysteem van de eco-regeling en kijkt daarbij ook naar gemengde bedrijven/samenwerking

1 overkoepelend project

Verplicht onderdeel binnen elke pilot: landelijke coördinatie en afstemming

Drie op te leveren producten:

1. een landelijk ontwikkelnetwerk
2. een landelijke tussenrapportage
3. een landelijke eindrapportage

Hiervoor is een **landelijk koepelproject** opgezet dat:

- een rol vervult als intermediair tussen de pilots en LNV/RVO
- de onderlinge informatie- en kennisuitwisseling faciliteert
- externe communicatie namens de gezamenlijke pilots verzorgt, waaronder het opstellen van de landelijke tussen- en eindrapportage

Relevante beleidsontwikkelingen

- Het nieuwe **GLB-NSP** dat per 1 januari 2023 van start gaat, met als nieuw instrument de eco-regeling
- Het **7e Actieprogramma Nitraat** dat feitelijk al van start is gegaan, maar waarvan de nieuwe maatregelen per 1 januari 2023 worden ingevoerd
- De **'maatwerkenpak'** in het kader van het Actieprogramma Nitraat, waar de agrarische sector momenteel aan werkt
- Het **Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)**, waarin de 'integrale gebiedsgerichte aanpak' uit het coalitieakkoord wordt uitgewerkt en waarvan het ontwerp in oktober 2022 gereed moet zijn

Het nieuwe GLB en het Nationaal Strategisch Plan (NSP)

Belangrijkste wijzigingen **1e pijler**:

- herverdeling basisinkomenssteun van grote (> 60 ha) naar kleinere bedrijven (< 60 ha)
- wisselwerking met de nieuwe verplichte maatregelen uit het 7e Actieprogramma Nitraat, met name qua bufferstroken (GLMC4) en gewasrotatie (GLMC7)
- meer basisvoorwaarden (conditionaliteiten) waaraan voldaan moet worden om mee te kunnen doen aan het GLB
- de eco-regeling als nieuw instrument om boeren een vergoeding (eco-premie) te bieden voor het leveren van groenblauwe diensten

Het nieuwe GLB en het Nationaal Strategisch Plan (NSP)

Belangrijkste wijzigingen **2e pijler**:

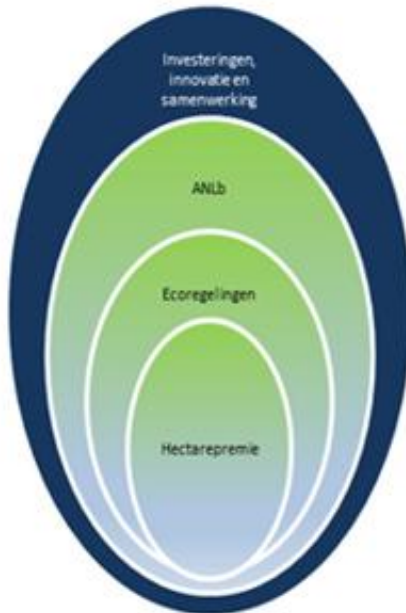
- stapsgewijs meer overheveling van 1e naar 2e pijler: van 15% naar 30%
- verbreding en (beperkte) uitbreiding van het ANLb (o.a. klimaat en water)
- nieuwe samenwerkingsregelingen voor veenweidegebieden en overgangszones rondom N2000
- eventuele koppeling van extra middelen aan de 2e pijler via het Nationaal Programma Landelijk Gebied/Transitiefonds

Aandachtspunt: de wisselwerking tussen basisvoorwaarden, eco-regeling en het ANLb. Deze is van invloed op de deelnamebereidheid en -mogelijkheden van boeren. Tijdens de 2e praktijktoets wordt dit onderzocht.

De groenblauwe architectuur van het GLB: een 'drietrapraket'

Een interventie voor groenblauwe diensten

Groenblauwe architectuur

Interventie

Niveau 1: hectarepremie

1e pijler

- Hectarepremie met voorwaarden (conditionaliteit) die tenminste het niveau van de huidige eisen voor directe betalingen (RBE, GLMC en vergroening) borgen.

Niveau 2: ecoregeling / puntensysteem

1e pijler

- Inzet is de ontwikkeling van een breed toegankelijk puntensysteem waar de meeste agrariërs gebruik van maken, wellicht regionaal gedifferentieerd.

Niveau 3: agrarisch natuur- en landschapsbeheer

2e pijler

- Regionaal door collectieven gecoördineerde activiteiten.

R
e
g
i
o
n
e
n

Investerings,
samenwerking
en kennis-
overdracht.

Nationaal Programma Landelijk Gebied

Met het NPLG worden **4 doelen** geadresseerd en opgepakt via een ‘**integrale gebiedsgerichte aanpak**’:

- **stikstof**: per 2030 74% stikstofgevoelige N2000-gebieden onder de KDW
- **klimaat**: 5 Mton CO2-reductie in 2030 o.a. via de landbouw
- **water**: in 2027 zijn alle maatregelen om aan de KRW-doelen te voldoen uitgevoerd
- **natuur**: uitbreiden natuurareaal en versterken huidige natuur

Dit wordt gerealiseerd via onder andere: extensivering, omschakeling, legalisering en verplaatsing van agrarische bedrijven en innovatie

Aandachtspunten samenwerking akkerbouw-veehouderij

Relevante zaken in het kader van (gezamenlijke) deelname aan het GLB:

- optimalisatie van bouwplannen, waaronder gewasrotatie
- benutten van mogelijkheden voor meer eiwit van 'eigen' land
- stimuleren van kansen qua kringlooplandbouw
- gezamenlijk deelnemen aan de eco-regeling (?)
- gezamenlijk kunnen scoren op KPI's (die op termijn ook aan de eco-regeling gekoppeld worden)
- verdeling van kosten en baten
-

Jullie input = welkom. Welke punten verdienen aandacht en moeten verder uitgezocht worden?

Aandachtspunten samenwerking akkerbouw-veehouderij

Relatie met nieuwe eisen qua gewasrotatie:

- verplichting om ieder jaar op perceelsniveau een ander gewas te telen
- een volgteelt na de hoofteelt met een vang- of rustgewas in hetzelfde jaar telt mee als rotatie
- op zand en löss verplichte rotatie met rustgewassen 1:4 (vanaf 2027 1:3)
- op zand en löss wordt een volgteelt verplicht na ieder gewas (Actieprogramma Nitraat)
- uitzondering voor bedrijven met meer dan 75% gras en voor continueelt rustgewassen
- aandeel grasland op het eigen areaal bij melkvee- en rundvleesvee, waarvan een deel permanent grasland (> 5 jaar) (Actieprogramma Nitraat)
>> % moet nog bepaald worden (zie [addendum](#) en [Kamerbrief](#) 25-02-'22)

Of voldaan wordt aan de eisen qua gewasrotatie/teelt van rustgewassen wordt **op perceelsniveau** bepaald. Oftewel: als een veehouder op een perceel van een akkerbouwer gedurende een bepaald jaar gras teelt, dan telt dat mee als rotatie voor de akkerbouwer.

Kansen: samenwerkingsregelingen 2e pijler GLB

- Samenwerking **veenweiden en N2000**: totaalbudget 2023-2027 €446,3 mln.
- Samenwerking **ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie**: totaalbudget 2023-2027 €117,2 mln.
- Samenwerking **voorbereiding en realisatie integrale gebiedsontwikkeling**: totaalbudget 2023-2027 €33,4 mln.

Mogelijke thema's:

- duurzame waardeketens
- kringlooplandbouw
- biologische landbouw
- waterkwaliteit en -kwantiteit
- weerbare teelten
- klimaatadaptatie en -mitigatie
- bodem en biodiversiteit
- groenblauwe architectuur

Komende mijlpalen beleidstrajecten

- presentatie LNV Nitraatcomité i.k.v. derogatieaanvraag: **17 mrt**
- vaststellen 'addendum' 7e Actieprogramma Nitraat: **mrt**
- reactie LNV op zienswijzen GLB-NSP: **medio mrt**
- 1e beoordeling NSP door Europese Commissie: **eind mrt**
- webinars RVO over nieuwe GLB/eco-regeling: **8 en 15 mrt**
- 2e praktijktoets eco-regeling: **medio mrt t/m eind mei**
- regionale fysieke informatiebijeenkomsten LNV/RVO: **apr t/m juni**
- startnota NPLG: **april**
- nieuwe versie NSP: **mei**
- goedkeuring NSP: **medio 2022**
- simulatietool eco-regeling beschikbaar: **medio 2022**
- opstellen nationale uitvoeringsregelingen: **t/m medio 2022**
- ontwerp-NPLG: **oktober**
- aanmelden eco-regeling: **oktober (NB: definitieve keuze pas oktober 2023)**

Contactgegevens:

Sarah Westenburg

swestenburg@boerennatuur.nl

BOERENNATUUR

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

3 maart 2022